

Foia românească

Vineri
8 Ianuarie
1999

Anul II
Nr. 1

(Serie nouă)

Săptăminal al românilor din Ungaria ✧ Fondat în 1951 ✧ 8 pagini ✧ 20 forinți

„Cu credința că va fi mai bine”

Pământul nostru iar a mai îmbătrânit cu un an. La fel și noi. Ne apropiem de acel sfârșit de mileniu de care multora dintre noi le este teamă. Vom mai fi? Ne va mai răbda Dumnezeu în acest colț de galaxie pe care ni l-a ales ca să trăim, să ne înmulțim, să știm ce este bucuria și amarul, ce înseamnă bunătatea și răutatea, speranța și deznădejdea. Nu știm răspunsul. Și poate că e mai bine dacă nu-l știm, fiindcă în caz contrar am avea parte de un haos și mai mare. Însă până atunci ar trebui să ne vedem de treburile, lucrurile noastre în mod conștient și devotat. Să fim mai umani, mai buni, să trăim în armonie.

Să începem Anul Nou cu credința că va fi mai bine. Acest gând este singurul care ne poate uni. Și cel sărac, și cel bogat, și copiii, și adulții, toată lumea ar dori să trăiască mai bine. Pentru a atinge acest „mai bine”, la început de an ca de obicei – facem tot felul de promisiuni. Vrem să începem o viață nouă, cu fapte nobile, cu idei de înnoire, prin care să trăim mai chibzuit. Dorim să ne debarasăm de tot ce se părea nepotrivit, inutil sau rău în viață.

Anul Nou, de când lumea este și o răscruce, un moment al nădejzii, încercând să ne convingem că ne va aduce îndeplinirea unor idealuri pe care le urmărim o viață întreagă. De aici chiar esența idealurilor, fără de care viața noastră ar fi mai săracă și lipsită de speranța dăătoare de viață.

Anul care a trecut ne-a dăruit pace relativă. Anul 1999, dorim să fie la fel, dar un an cu mai multă prosperitate și reconciliere, în care noi toți românii de pe aceste meleaguri – indiferent de credința ce o avem – să ne putem realiza năzuințele, realizând bucurii noi.

— juhász —

ANUL NOU

Bunul Dumnezeu ne-a ajutat să urcăm pe scara vieții și să pășim și în anul 1999. Să mulțumim lui Dumnezeu că am ajuns această zi, acest an, cu sănătate, dar fiecare dintre noi cu speranțe în viitor.

O clipă pămîntească raportată la veșnicie este o bogăție incomensurabilă. O deosebită emoție se pogoară în sufletele noastre când prezentăm buchetul dragostei și a urărilor de Anul Nou, fiind o retrospectivă în trecut și o privire spre viitor, cu întrebările lor firești. Mare forță este timpul, dacă îl privim prin prisma creștinătății și altfel în concepția lumii profane.

După concepția profană, timpul creează valori trecătoare, iar după cea creștină valori netrecătoare, trainice.

Să dăm mărire lui Dumnezeu pentru fiecare clipă în plus cu care El, Creatorul, ne binecuvîntează viața fiecăruia dintre noi. Să prețuim această clipă care este o biruință a vieții împotriva morții ca pe biruință a ființei împotriva neantului.

Fie ca acest început de an, să fie pentru fiecare dintre noi un nou și prețios imbold spre prețuirea clipei, a existenței noastre, a acestui extraordinar dar a lui Dumnezeu.

În ziua dintîi anului nou fiecare dintre noi își face bilanțul existenței sale în societate și în familie, ne întrebăm cu ce realizări am încheiat anul trecut. Ar fi bine la răscrucea dintre ani, să mai facem un bilanț și anume un riguros bilanț al conștiinței, un bilanț a ceea ce am realizat cu noi înșine, ce am reușit să facem cu propria noastră viață, ce orizonturi ne deschide Noul An și ce sperăm că vom putea face cu propria noastră viață de azi încolo.

Să ne hotărîm ca în noul an să avem mai multă grijă de noi înșine, de familie, de toți ce dragi sufletului nostru, de ceea ce avem de gînd să facem și să creem.

Dar să avem gînd anume și față de sufletul nostru, de lăuntru nostru.

Să găsim în Anul Nou cîteva clipe în care să ne adîncim în noi înșine, să-l căutăm pe Dumnezeu părinte și să-L găsim și să-L rugăm să ne facă parte de un An fericit, un an în care slava împărăției Lui și poruncile Lui de-a pururi drepte. Aici ori dincolo. El este viața, speranța și mîntuirea noastră a tuturor.

La mulți ani fericiți!

Pr. Dr. I. O. Rudeanu

Stimați Cititori!

Cu prilejul sărbătorilor de iarnă au sosit foarte multe felicitări și urări de bine din toate colțurile țării și de peste hotare la adresa redacției noastre.

La rîndul nostru mulțumim pe această cale tuturor aceluia care ne-au scris și ne-au învrednicit cu gândurile lor de bine. Dorim multă sănătate, prosperare și fericire tuturor celor care au citit și pînă acum, dar și celor care vor citi de acum încolo săptămînalul nostru.

Colectivul de redacție

Bilanț de activitate

La-nceputul anului calendaristic 1999

Despre comuna Veched în ultimii ani am relatat foarte puțin, prin cîteva știri, dat fiind că după părerea mea personală, această așezare din județul Hajdú-Bihar ni se pare situată la „capătul lumii”. Conform unor izvoare documentare în trecutul apropiat am aflat cîteva date caracteristice acestei localități. Prin urmare am dat de că primele surse care au apărut în scris despre sătuleț datează din anul 1480. Vechedul în secolul XIII-XIV figura sub denumirea variantelor: Vened și Verneld. În 1552 în localitate se găsesc în total șase gospodării populate iar în urma războiului de 15 ani (1591-1606) satul s-a depopularizat, rămînînd pustiu, fără populație, precum reiese din rezultatele recensămintelor din anii 1715-1720. După această perioadă s-a schimbat cu totul populația. Chiar pe la mijlocul secolului XIX la Veched trăiau în marea majoritate oameni care se declarau de origine română însă care erau pe calea maghiarizării. Sătulețul se mîndrește cu un singur monument istoric, anume: biserica ortodoxă română, care a fost ridicată la sfîrșitul secolului al XVIII-lea.

Efectivul localității care e populat mai ales de oameni vîrstnici cu pensii reduse, din an în an a scăzut. În 1870 de pildă aici locuiau 469 vecherdeni însă din anii 1950 scade treptat numărul acestora. Chiar în anul 1996 la Veched nu s-a născut nici un copil, însă au decedat cinci locuitori. Precum am aflat de la primarul Imre Nagy, azi îi liniștește puțin faptul că deocamdată efectivul stagnează. Astfel azi la Veched locuiesc în total 212 de locuitori, dintre care 14 sînt copii. Familiile locuiesc în 85 de case, iar în sat există 130 de loturi.

Pentru mine sînt interesante aceste cifre, sper să nu plictisesc cititorii cu aceste informații, însă sînt sigură că dacă s-ar fi deplasat cu mine cineva acolo, ar rețîi și mai mult situația reală, decît rela-tarea mea alb pe negru.

După ce am stabilit cu primarul că doresc mult să vizitez localitatea unde am umblat aproape cu un deceniu în urmă, am început să-mi imaginez vechi-ul sat, adunîndu-mi fotografiile pregătite odinioară la fața locului.

Drumul mi-a părut nesfîrșit, avînd impresia că satul nu se mai apropie. Dintr-o dată totuși am zărit tăblița bilingvă: Vekerd-Veched, care indică denumirea comunei populată și de oameni de naționalitate română. M-am bucurat, cînd am aflat o altă imagine a satului, care din punct de vedere al infrastructurii s-a dezvoltat.

La Primărie eram așteptată cu o căldură deosebită, amabilitate care nu se

poate exprima prin scris, de domnul primar, de **Iulia Monok, Rozalia Nagy** și **Alexandru Nemes**, econom al satului. Bucurîndu-ne de revedere, am depănat firele amintirilor din trecut ilustrate și de fotografiile din arhivă colecționate de mine, de care s-au bucurat mult gazdele.

Discuția „oficială” a pornit cam greu, fiind rugată să vorbim mai-nainte despre anii ce-au zburat. În fine la întrebarea referitoare la bilanțul de activitate specific anului calendaristic '98, ba chiar celor două cicluri de cînd conduce satul primarul Imre Nagy, planurile ciclului de muncă (al treilea) care a început de la alegerile din toamnă, domnul Nagy m-a informat astfel:

— Ani la rînd comuna noastră i-a aparținut administrativ comunei Jaca. Din 1990, de cînd sînt primar, satul a devenit independent, cu notariat de circumscripție (la Jaca, notar: **Irina Szörnyű**). Pînă-n '98 de altfel îndeplinesc o funcție obștească, iar din ciclul acesta sînt angajat pe post de bază, principal.

Pe vremuri, între 1990-94, conducerea era compusă din trei membri, iar din '94 Autogovernarea constă din șase membri cu primarul. Ceea ce e o noutate pentru noi: de la alegerile din octombrie ('98) la noi funcționează Autogovernare minoritară locală, ca în județul Bichiș: la Micherechi și Otlaca-Pustă. Împreună cu consilierii ne-am proclamat Autogovernare de naționalitate română, amintindu-i nominal pe colegii mei: **Iosif Brumár, Iosif Germán** (viceprimar), **Ioan Mezei** și **Alexandru Nemes**. Ne-am conturat ca scop principal: promovarea și păstrarea culturii locale, cultivarea limbii materne a consătenilor români (cam 50 procente ale populației), împiedicarea procesului de pierdere a identității, conștiinței de naționalitate. În această cauză o să ne folosim de orice sprijin, mîină de ajutor din partea forurilor românești din țară dar am încercat să „deschidem” și spre România, dorind să stabilim relații de înfrățire cu localitatea Remeteu.

Tot aici aș aminti o „doleanță”, a vecherdenilor. În urma problemelor care s-au prezentat în legătură cu fostul preot român, dorința localnicilor e ca să aibă preotul lor propriu în biserica lor sau la serviciile respective pentru că ei țin mult la religia lor, sînt creștini devotați, astfel păstrîndu-și în aceeași timp și limba maternă, tradițiile locale strămoșești specifice diferitelor sărbători, ceremonii familiale. În prezent creștinii se bucură de rezolvarea provizorie, deplasîndu-se din trei în trei săptămîni (duminică) părintele **Teodor Marc**, însă și-a dori cu toții o rezolvare definitivă ca și comuna Jaca, la 7 km de noi.

(Continuare în pag. a 3-a)

La Ambasada României din Ungaria**Momente de regăsire și afirmare a identității**

Cu o zi înaintea Ajunului, la 23 decembrie 1998, ora 12.00, Ambasada României de la Budapesta i-a invitat pe reprezentanții românilor din Capitală și din întreaga țară la o întâlnire de Crăciun. Iar la câteva minute după ora anunțată, **Petru Cordoș**, ambasadorul României în Ungaria a deschis festivitatea cu câteva cuvinte alese, ca „momente de regăsire și afirmare a identității”, care au accentuat sentimentul apartenenței și au întărit spiritul unității în credință și simțire al românilor sosiți din Apatu și Budapesta, Chitighaz și Seghedin.

După acest mesaj transmis de la inimă la inimă a urmat programul de colinde oferit de formația corală **ASCOR**, al Asociației Studenților Creștini Ortodocși Români – Filiala Iași. În pitorești costume moldovenești, studenții au transmis urările de Crăciun și Anul Nou cu autenticitate, cu intonație sigură, cu elanul și cu farmecul pe care numai această vîrstă îl poate avea. Pentru auditoriul (în majoritate) cunosător al colindelor, studenții moldoveni au asigurat câteva surprize plăcute, fiindcă dincolo de colindele maramureșene

sau din zonele Crișanei, ei au interpretat și cîntece mai puțin cunoscute, din zonele folclorice mai îndepărtate, moldovenești și chiar ucrainiene. Cîteva piese corale au transpus publicul chiar într-o îndepărtată lume bizantină.

Prin intonarea tradiționalului „*La mulți ani!*” s-a făurit farmecul armoniei depline dintre auditoriu și colindători, într-o atmosferă emoționantă, în preajma Nașterii Mîntuitorului.

A urmat apoi o parte prozaică, dar nu și neînsemnată, a întâlnirii: recepția. La mesele încărcate cu mîncăruri specifice, de unde nu a lipsit nici mămăliguța, nici mititeii, dar nici sărmăluțele, cu paharul în mînă, oaspeții s-au întreținut în voie. Ambasadorul României s-a întreținut cu preotul din Cenadul Unguresc, profesorul pensionar a discutat cu realizatorul emisiunilor românești la radio, editorul de manuale s-a întreținut cu tînarul dirijor moldovean.

Atmosfera de sărbătoare a insuflat speranță, a inspirat mintea, îndreptățind convingerea că din această întâlnire să se realizeze în viitor o nouă tradiție. **E. I.**

Vremea s-a încălzit

La slujba de Anul Nou, pe lîngă încălzirea electrică din biserică, am încremenit de frig (șalele și azi mă dor). Moșul de lîngă mine, fără să știe că-mi este frig, îmi șoptea: „*Ce frumoasă iarnă! Ce frumoasă!*” Nu i-am răspuns... Am ascultat și pe mai departe priceasna de Anul Nou, în timp ce preotul miruia. Bătrînul de lîngă mine a înțeles probabil că nu am fost de acord cu cele spuse despre „iarna frumoasă”, căci ieșind din biserică și-a pus mîna pe umărul meu, spunînd iarăși cum că „*E frumoasă iarna asta, așa liniștit geroasă... Adevărat, e un ger de crapă pietrele... Dar nu-i viscol și nu-i furtișag...*” Cînd am început să-l înțeleg, mi-a dorit un An Nou fericit! Și a pornit spre casă... Sub tălpi am auzit zăpada scrișnind.

Am ajuns și eu acasă, pătruns de frig. Cînd am început să mă „dezgheț” puțin, am văzut că pisolul nostru doarme liniștit pe cea mai altă treaptă a scării. Nu știu unde a învățat fizică... Probabil niciunde... În schimb are instinct... *

După-masă, am pornit la urât cu o sticlă de vin la un prieten bătrîn. Prietenul meu, după război, a suferit peste patru ani de lagăr într-o mină din Ural. După ce am ciocnit, și el îmi spune ce frumoasă e iarna asta... „Gerul, frigul strașnic, la fel ca și căldura mare, caniculară, dezinfectează și prăpădește dăunătorii. În acest fel iarna își face datoria. Și iarăși a umplut paharul cu vinul de casă, acrisor, făcut de el.

Ne-am încălzit de vin și de sărbători, iar prietenul a început povestea din Ural. Și așa de plastic mi-a zugrăvit anii de atunci parcă l-aș citi pe Soljenițin...

În cameră era cald, dar pe mine m-au trecut fiorii...

Spre casă mergînd mi-am adus aminte că pe la mijlocul lunii decembrie am citit undeva că președintele Dumei ar dori să redeschidă Gulagul... Apoi: s-a cerut întreruperea legăturilor cu Fondul Monetar Internațional... Apoi: Rusia trebuie eliberată de lanțuri... Apoi ar trebui să fie abolită pedeapsa cu moarte... Apoi să se deschidă porțile lagărelor în care ocașii „să moară la foc mic”...

Ghenadii ăsta pare coleg de breaslă cu Jirinovski (cel care nu demult într-un interviu dat la Televiziunea Maghiară a avut idei asemănătoare, ba chiar a pretins teritorii străine). Am fost agitat și numai acasă, printre ai mei m-am liniștit puțin... *

Ce faci cînd dușmanul bate la ușă trezindu-te dintr-un somn dulce de după-masă?! Nu am știut ce să mă fac. Am rămas cu gura căscată, încremenit. Într-un tirziu, mi-am dat cu palma peste față și i-am propus să revină mai tirziu... În loc să-i fi spus să nu mai dea față cu mine. Iar fostul prieten iarăși a bătut la ușă... Nu am procedat bine nici atunci... Ar fi trebuit să-i deschid poarta, să-l îmbrățișez, să-l iert, să-l invit în casă, să stăm pe laviță și să discutăm ca altădată, despre „trecutul glorios” și despre credință... Și iarăși m-au trecut fiorii... *

Printre românii din Ungaria pe unele canale se predică despre unire apoi... despre iubire... să ne iubim unii pe alții... apoi: dacă nu ne iubim și nu ne unim, vom pierde ocazia și altă șansă istorică nu vom mai avea... Să rămînem cinstiți – ar fi încă o șansă!

„Sîntem în groapă” a apreciat fostul meu profesor cu ani în urmă... Cei care s-au aflat și se află „la înălțime” aceștia afirmă că totul e în ordine și nu trebuie să se schimbe nimic... Statul va canaliza contradicțiile... și... În pragul sărbătorilor, profesorul meu cu umorul lui amar m-a și întrebat: „Știi ce ne unește pe noi?” Am ridicat din umeri „Ura ne unește” a răspuns cu maliția obișnuită. Și de acest adevăr m-au trecut fiorii... *

Duminică seara am aflat prin televizor că și alte minorități din Ungaria se vrăjmășesc. A fost interesant dialogul dramatizat al oamenilor „Vrei?!”, „Eu nu vreau!”... Iar apoi a venit „administratia” și „în numele statului, lucrurile s-au canalizat”... Și de azi începînd e ordine și pace printre armenieni. De acum înainte „își pot realiza planurile și dorințele”...

Așa va fi și la noi, la românii de pe „aceste meleaguri” (și de pe alte meleaguri). Și tot mi-a fost frig, m-au trecut fiorii...

Înainte de Anul Nou Parlamentul a aprobat bugetul anului 1999. Ca urmare, în anul nou și vremea s-a încălzit. Iar „noi” dacă vom afla tonul așteptat din partea noastră, atunci nu vom da faliment. Prin buna noastră conduită, conflictele se pot canaliza. Iar „noi” vom primi împrumuturi fără dobîndă, ca să ogîndim „adevărul” canalizat...

... Vremea e în încălzire...

Șt. Oroian

Consulul Andrei Oancea la Micherechi

Duminica trecută, la 3 ianuarie 1999, **Andrei Oancea**, consul general al României la Seghedin a dat urmare unei invitații sosite din Micherechi. Vizitînd localitatea cu populație românească, domnul consul a participat la sfînta slujbă oficiată la biserica ortodoxă română, iar în continuare a vizitat comunitatea baptistă.

APEL

Pe baza Ordinului MKM 5/1998. (II.18.), paragraf 21. alineat 2. se publică din nou concursul pentru realizarea unor manuale școlare pentru disciplina de cultură și civilizație românească.

Manual (culegere de texte) pentru clasele 1-4	max. 10 coli (A/5)
Manual (culegere de texte) pentru clasele 5-6	max. 20 coli (A/5)
Manual (culegere de texte) pentru clasele 7-10	max. 30 coli (A/5)
Manual sau pachet de manuale pe sfere tematice (cl. 7-10)	max. 30 coli (A/5)

Aceste manuale (culegeri de texte) vor forma, pe baza Ordinului MKM 32/1997. (XI.5.), parte integrantă a disciplinei de cultură și civilizație, pe baza cerințelor care vizează studiul acestei discipline. Caracterul manualului va fi cel de *culegere documentară*, *colecție*. Aceste culegeri pot cuprinde toate acele izvoare, documente, creații literare, folclor și alte creații artistice, care servesc la însușirea cunoștințelor la disciplina sus-amintită, ținînd cont de specificul de vîrstă al elevilor din clasele respective.

Manualul sau pachetul de manuale, destinat claselor 7-10 va fi realizat pe teme, tot pe baza Ordinului MKM 32/1997. (XI.5.), ca o parte integrantă a întregului program de cunoștințe la disciplina cultura și civilizația română. Ca atare, aceste manuale trebuie să cuprindă toate acele sfere tematice, prin care se pot însuși în mod eficient cunoștințele respective, în conformitate cu cerințele programei.

Aceste manuale trebuie să fie întocmite în limba română.

Pot concura: acele persoane sau colective redacționale, care se simt capabile pentru realizarea acestor manuale și programe.

Asigurăm concurenților: *posibilități de consultație*. Tocmai în acest scop este indicat ca:

concurenții: să prezinte în scris intenția lor de a colabora și de a concura, schițînd intenția concretă: pentru care clasă sau manual s-ar angaja (deci indicînd pentru care manual ar concura).

Prezentările: pentru concurs să se înainteze pe următoarea adresă:

Oktatási Minisztérium Közoktatási és Kisebbségi Kapcsolatok Főosztálya
1055 Budapest, Szalay u. 10-14.

Ministerul își rezervă dreptul ca în cazul cînd la cîte-o categorie nu se prezintă nici la a doua fază concurenți, în acest caz să însărcineze din proprie inițiativă, din proprie răspundere autori de manuale pentru întocmirea acestora.

Aprecieria proiectelor, respectiv a manualelor se face printr-un juriu format din trei membri, juriu recomandat de Comisia națională a minorităților și de autoguvernările pe țară ale minorității respective.

Preferințe: în aprecierea juriului vor fi privilegiate și se vor bucura de avantaj acei autori, care prezintă manuscrisele gata făcute, bune de tipar.

Premiile concursului:

Locul I: 60.000 ft/ coală (de manual redactat)

Locul II: 40.000 ft/coală

Locul III: 30.000 ft/coală.

Termenul de înaintare a lucrărilor: 31 ianuarie 1999.

Adresa: **Oktatási Minisztérium Közoktatási és Kisebbségi Kapcsolatok Főosztálya**
1055 Budapest, Szalay u. 10-14.

A apărut... A apărut...

CALENDARUL ROMÂNESC 1999

– primele pagini cuprind o parte calendaristică cu sărbătorile și onomastice corespunzătoare.

Urmează:

– un amplu capitol care prezintă localitățile cu populație românească, viața, realitatea, atmosfera lor;

– pagini bogat ilustrate din viața tineretului școlar și preșcolar, acțiuni culturale-sportive și de cultivarea limbii materne, serbări școlare, întâlniri;

– scrieri ale autorilor noștri, rod al unor cercetări din domeniul trecutului nostru istoric și etnografic;

La-nceputul anului calendaristic 1999

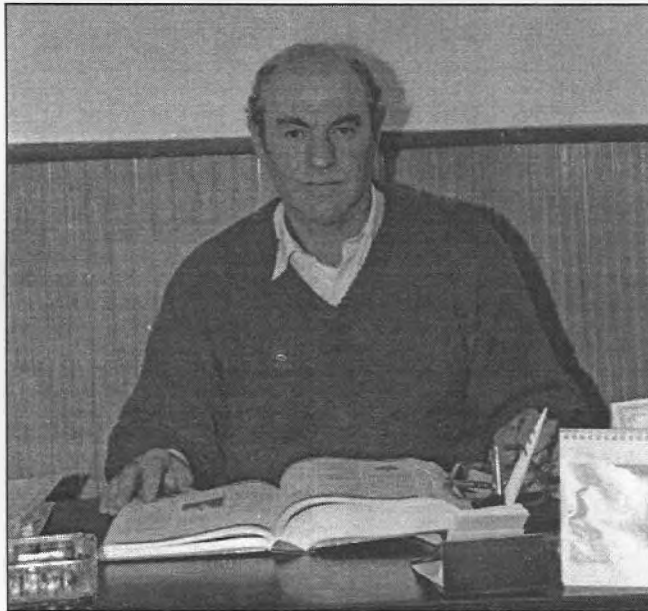
(Urmare din pag. întâi)

– Care ar fi bilanțul realizărilor infrastructurale?

– La bun început trebuie să mă plîng din cauza bugetului restrîns, sărac, care trebuie „înmulțit și împărțit” cum se spune cît mai rațional, ca să avansăm cît de puțin, mai ales în privința ridicării sau măcar a păstrării, menținerii nivelului de trai obținut. Din păcate dosarele de concurs mereu erau respinse, astfel de sume în plus nu prea am reușit să facem rost.

Ne bucurăm totuși de cîteva investiții, realizări care au contribuit pe parcurs la faptul ca consătenii să se simtă cît mai bine acasă și în cîteva cazuri să atragem unele familii tinere, cărora viața de la oraș le-a părut prea scumpă, descurcîndu-se mai ușor „la țară”, ocupîndu-se mai ales de îndeletniciri casnice.

A ușurat traiul oamenilor de pildă, introducerea gazului natural în locuințe (40 la număr) iar în 53 sună telefonul (din cele 85), dat fiind că comuna s-a racordat la circuitul telefonic național crosbar. Trotuarele sînt lărgite, întreținute, drumurile principale sînt asfaltate sută la sută și e pe cale bună și reglarea apei reziduale. Sîntem mîndri de cabinetul medical frumos și corespunzător amenajat, dat în folosință în '95, la care a lucrat „satul întreg”. Săptămînal de trei ori au loc consultațiile medicale iar medicamentele se pot procura la fața locului, la „farmacia de casă”, cum o numim noi. Pentru că v-ați referit anterior la situația socială, doresc să spun, că vîrstnicii sînt sprijiniți mai cu seamă prin ajutoarele obișnuite, dar și cu mesele de prînz oferite la preț convenabil și transportate acasă de către economul satului cu o mașină, care e folosită în interesul localnicilor și cînd se solicită pentru a ajunge în grup într-un loc mai îndepărtat.

În sat prea multe instituții publice nu avem, dar le înșir totuși: oficiu poștal, Primărie, magazin alimentar și de furaje, birt, lăptărie, casă mortuară și cam atît.

– Cum e culturalizarea generală a maselor?

– În această privință pretențiile nu sînt prea mari. La bibliotecă, la „Casa comunităților” se întrunesc mai ales tinerii dornici de distracție sau la diferite acțiuni satești, unde într-un mediu plăcut își petrec timpul liber. Odinoară se organizau manifestări culturale românești, șirul cărora sperăm că de pe acum va fi mai bogat.

Tot aici amintim și situația instructiv-educativă. Noi nu

avem nici grădiniță de copii, nici școală generală, din cauza efectivului scăzut al tineretului. În această ordine de idei preșcolari și elevii navetează la instituțiile de învățămînt din Jaca, cheltuielile de studii bineînțeles fiind suportate de Auto-guvernarea noastră.

– Posibilități de încadrare în cîmpul muzicii, cred că nu sînt...

– Mi-a fost teamă de această întrebare, fiindcă de șomaj, de aceste greutăți nu sîntem scutiți nici noi. Deloc nu avem locuri de muncă, nici chiar în localitățile din împrejurimi nu sînt servicii, desființîndu-se rînd pe rînd multe unități economice, comerciale unde mai lucrau pe vremuri și niște vecherdeni. Astfel pentru asigurarea existenței de fiecare zi, localnicii sînt preocupați de gospodăriile personale, cultivînd pămînt, crescînd animale ceea ce azi nu e rentabil nici pentru ei. Chiar cu doi ani în urmă era să fie închisă lăptăria, cum s-a procedat de exemplu la Furta și Darvas.

– La-nceputul noului ciclu de activitate și al noului an calendaristic 1999 ce planuri, ce dorințe aveți?

– Prea multe visuri nu putem avea știind de pe acum că bugetul din nou va fi foarte restrîns. În orice caz e de urgență rezolvarea reglării apei de infiltrație în strada Dózsa. Am dori neapărat să fim mai „deschiși” prin drumuri spre alte localități chiar și România, fiindcă astfel ne simțim ca într-un „bîrlog”. Dorim să fim sănătoși ca să putem activa pentru prosperarea sătulețului, pentru reînnoirea relațiilor cu localitățile populate și de români, cu forurile competente românești în interesul tuturor.

– Vă mulțumesc pentru interviu și vă doresc tradiționalul „La mulți ani!” și realizarea planurilor de viitor!

– E. Bányai –

Avem cadre didactice de care mai uităm, munca lor parcă am măsura-o după alte criterii. Numai rareori se întîmplă, ca devenind adulți, să-i pomenim ca pe foștii noștri dascăli. Deși, în inima noastră pe mulți dintre ei îi considerăm chiar mai mult decît un simplu pedagog. Vorbesc despre acei învățători și învățătoare, profesori și profesoare care se ocupă de copii după orele obligatorii, la căminul de zi și la colegiul de elevi. Cu acești dascăli mulți copii au legături speciale, pe drept au devenit persoane de legătură dintre pedagogii de la „școală” și părinți, dintre copii și părinți.

Dacă am căuta printre amintirile noastre școlare, precis că ne-ar reveni clipe plăcute, situații impresionante.

La să văd, ce-mi amintesc din anii de școală!... De dascălul **Alexandru Goron** de la Micherechi, care ne-a învățat atîtea jocuri, ne-a făcut cunoscute atîtea povești... De profesoarele **Maria Ruzsa** și **Maria Szucsigan**, din anii de liceu, cînd am avut mare nevoie de „prietene mai mari”. Cu ele am discutat sincer despre tot ce ne preocupa pe atunci, chiar și despre primele iubiri din anii adolescenței. A fost firesc că ne-am deschis sufletul tocmai lor, am petrecut mult timp împreună...

Maria Szucsigan a rămas profesoară la școala românească din Giula unde lucrează de peste douăzeci de ani. Cînd o întîlnesc printre elevi, o văd energică și în același timp blîndă ca pe vremuri. Fiindcă am ajuns să ne tutuim, rog cititorii să accepte acest interviu în felul acesta.

– În ultimii ani te văd tot printre elevii cei mai mici...

– Mă simt bine printre micuți. Ei sînt la o vîrstă cînd sînt foarte receptivi, se deschid spre lume, sînt dornici să învețe, se minunează de „noutăți”, se apropie de om cu sinceritate, își arată sentimentele. Pentru ei o învățătoare e în același timp și mamă, și educatoare și învățătoare. Se mai întîmplă să mă numească cîte unul „mamă”. Și într-adevăr: îi iubesc aproape ca o mamă. Copiii de azi sînt vioi și totodată timizi, sinceri dar uneori și încăpățînați, iar eu trebuie să mă comport ca un părinte: consecvent, uneori sever, dar și cu multă dragoste. Cine nu iubeste copiii fără nici o rezervă, să nici nu aleagă această profesie.

– Dacă am socotit bine, lucrezi aici de peste 20 de ani?

– Am început activitatea la căminul românesc în anul 1975, ca pedagog necalificat. Pe atunci

„Se mai întîmplă să mă numească mamă”

Învățătoarea cu fiul mai mic

faceam studiile la Seghedin, la specialitatea română și pedagogie. Am lucrat nouă ani doar la cămin, după ce – reîntorcîndu-mă între timp din concediul de maternitate – am fost încadrată la căminul de zi al copiilor. Am educat și supravegheat elevi din cursul inferior. În ultimii cîțiva ani sînt „partenera” de după-masă a învățătoarei-dirigîntă **Zorica Bordás**.

– Prin ce diferă metodologia de educație și de instruire a elevilor de diferite vîrste?

– La cei mai mici, din clasele 1–2, e necesară multă răbdare, o dragoste demonstrată, arătată și relație stabilă, permanentă cu părinții. Trebuie să-i înveți o mulțime de lucruri legate de comportament și conduită. Sînt întotdeauna alături de ei, îi ajut cum să țină creionul, să corectăm împreună. În acest fel acești copilași te întîlnesc zi de zi.

Să-ți povestesc o mică întîmplare: un elev din clasa întâi mi-a zis că nu-și poate face lecția, fiindcă i-a obosit mîna (pretext inventat pentru a multa oară). I-am zis: dar tu ești băiat mare, deștept și tare, ia încearcă încă o dată. S-a uitat la mine, ca la cine vrea să-l păcălească și mi-a răspuns: Fac, dacă jumătate din lecție mi-o faci tu. Și am făcut-o...

În cazul elevilor din clasele 3–4 cade un accent mai mare pe temele orale. La această vîrstă,

copiii sînt mai independenți și în verificarea și corectarea lecțiilor scrise... Am avut o clasă, clasa a 6-a de acum, elevii căreia i-am instruit timp de cinci ani, la urmă le-am devenit mamă „suplimentară”. La deschiderea festivă din acest an școlar, o fostă elevă mi s-a aruncat de-a dreptul în brațe, repetîndu-mi într-una numele „Maca néni”, „Maca néni”. Aceste clipe îmi întăresc convingerea cît de bine mi-am ales profesia...

Dar tu, Anuță, îți aduci aminte cît de bine m-am simțit și printre voi, liceeni. Pe atunci am fost și eu tînră, la început de carieră, sufletește eram foarte apropiată de voi...

Cum să fi uitat cît de înțelegătoare a fost cu noi „Maca néni”, cum ne-a însuflețit înaintea examenelor de bacalaureat, cît de firesc ne-a îngăduit să învățăm în spatele cetății, „pe dolmă”, cînd era timp frumos, cum ne mîngîia cînd eram în „suferințe de amor”...

– Ești mama a doi feciori. Ce a însemnat să lucrezi după-masa și seara?

– Cînd am lucrat la cămin, nu am reușit întotdeauna să petrec timpul dorit în cercul familiei. După nașterea lui Adam, fiul mai mic, am fost încadrată la școală după-masă și lucram doar cîteva ore suplimentare la cămin (spre a-mi întregi orarul obligatoriu). Pe atunci se mai întîmpla că trebuia să-l scol mai devreme... De cînd

lucrez doar după-masă, mi-am întocmit un orar propriu în acord cu sarcinile de acasă. Astfel dimineața pot ajuta ca toți membrii familiei să pornească la timp. Apoi găsesc, fac cumpărături etc., ca seara să putem petrece iarăși timpul împreună.

– Mă gîndeam într-o zi: ce sarcini în plus încarcă umerii pedagogilor de la căminul de zi, pentru ca ei să fie la curent cu noile metode introduse la școli, ca ei să poată ajuta copiii în rezolvarea lecțiilor!

– Toți colegii noștri care predau la catedră ne consideră și pe noi drept colegi, dascăli, parteneri în, munca instructiv-educativă. Cînd la școala noastră s-a introdus metoda „Tolnainé”, am învățat-o și eu, deci pot să ajut în mod profesional. Apoi, participăm și noi la cursurile de perfecționare.

– Și sînteți apreciați la fel ca pedagogii care predau la clase?

– Eu așa simt că în toate privințele. Munca noastră este importantă în alt sens, dar e indispensabilă. Sîntem antrenați și în activitățile extrașcolare, ajutăm la pregătirile pentru cîte-o sîrbătoare, pentru un concurs etc... De altfel, la un curs de perfecționare organizat în primăvara anului trecut de Institutul Pedagogic din Békéscsaba, (participarea noastră fiind finanțată de școala noastră), mulți colegi din alte școli s-au plîns că sînt considerați ca pedagogi „de mîna a doua”... Cîndva la căminul de zi al copiilor au fost angajați cei mai buni dascăli. Iar munca noastră e și azi la fel de importantă. Și acum, ce se întîmplă? Părinții lucrează foarte mult, ajung acasă obosiți. La fel de obosiți sînt și copiii, cu care învățăm ore îndelungate și după-masă, rămînînd doar puțin timp pentru relaxare. Îți închipui cum ar putea să se apuce de învățat acești părinți și copii obosiți doar seara! Și-mi pare rău de copii, fiindcă pe cum sporește materia de studiat, așa crește și timpul consacrat studiilor... și tot mai puțin timp liber rămîne pentru orele de distracție și destindere în voie. Eu mă străduiesc ca după temele obligatorii, să ne mai veselim împreună. Știi ce atmosferă plăcută pot crea acești copii mici?!

Interviul l-am realizat într-o după-masă, la căminul de zi, într-un mod foarte distractiv. O întrebare și un răspuns, urmat de o mică pauză cînd „Maca néni” a admirat un desen, a ascultat o întrebare, s-a mirat de un joc – răbdătoare, senină, cu aceeași dragoste. Atunci mi-am dat seama de adevărul auzit: dacă nu iubesti copiii pe deplin, să nici nu te gîndești la această profesie.

– anra –

Elevii din Apateu la Budapesta

În pragul sărbătorilor de Crăciun, elevilor din Școala generală din Apateu li s-a organizat o nouă posibilitate de a participa la cea de-a VIII-a ediție a Întâlnirii pe țară a formațiilor de teatru popular al Betleemului, organizat încă în ultimele zile ale anului trecut la Budapesta. La această manifestare, la care au participat și echipe de peste hotare, s-au întrunit aproape 500 de tineri reprezentanți ai acestui străvechi teatru popular.

Păstrătorii de tradiții din Apateu au prezentat la Budapesta, la Casa de Copii din Angyalföld un obicei local, umblatul cu turca.

J.V.

Correspondență

Stimate domnule profesor,

Mă numesc *Drai Adriana* și sunt învățătoare la Liceul W. Shakespeare din Timisoara. Conduc colectiul clasei a III- a, cu predare intensivă a limbii engleze, colectia care a inițiat editarea unei reviste "Tinere vârstare". O rubrică, propusă de ei, pentru această revistă este și "Correspondență".

Pomind de la această dorință a lor de a corespunde cu alți elevi de vârstă lor pentru a afla despre istoria, tradițiile, obiceiurile românilor din alte zone ale țării și din țările limitrofe României unde trăiesc români, am îndrăznit să vă scriu. Alegerea nu a fost întâmplătoare. Prietena mea din copilărie, Ardelean Doina, profesoară la Liceul din Vârșet, Jugoslavia mi-a facilitat legătura cu dumneavoastră. Ea mi-a dat adresele profesorilor de limba română, profesori cu care s-a întâlnit la București, în vara acestui an.

În cazul în care inițiativa noastră este agreată de doamnele învățătoare de la ciclul primar, și bineînțeles de direcțiunea școlii dumneavoastră, v-as ruga să ne scrieți sau să ne sunați la următoarele nr. de telefon:

040-56-166477 - fam. Drai Adriana

040-56-201247- Liceul W. Shakespeare

str. I. L. Caragiale 6

1900 Timisoara

România

Cu respect,

A. Drai

Nr: Această scrisoare a ajuns la redacție prin intermediul profesorului Aladár Rusznyák din Bătaia

GALERIA COPIILOR

Petru Zsíros, clasa a 7-a, Bedeu

Susana Tóth, 6 ani, Chitighaz

Gabriela Samfira, 6 ani, Chitighaz

GHICITORI

Din literele din paranteză puteți alcătui răspunsul.

Ce zboară pe sus și nu-l vezi? [itultv]
Ce îngheață vara mai iute decât iarna? [eetlapl]
Ce se suie în pod fără picioare? [uultmf]
Hoțul intră-n casă și capul afară-și lasă. [luuic]
Eu fug de tine și tu te ții de mine. [mrbau]
Patru frați voinici îmbrăcați într-un joc. [aunc]

Vintul, laptele, fumul, umbra, nuca

L. B.

Trei băieți – trei fete

În propozițiile de mai jos, puteți găsi numele a trei băieți și a trei fete.

Mîine va ploua.
Mă mir ce a făcut băiatul din cîteva cutii.
Bunicul povestește fantastic!
Nu sînt supărat, cu ele n-am nimic.
Mama are niște flori ca nimeni în sat.
Elevul acesta n-are nici caiet, nici creion.

Eva, Mircea, Ștefan, Elena, Florica, Ion

LA VÎNĂTOARE

Dacă ar fi să ne luăm după gurile rele, pescarii și vînătorii sînt considerați cei mai lăudăroși. Pe seama lor se fac cele mai multe glume. Dar lucrurile nu stau tocmai așa, vînatul și pescuitul fiind îndeletniciri tradiționale, practicate din cele mai vechi timpuri. În zilele noastre, vînătorii sînt organizați în asociații vînătorești, prin ele se desfășoară întreaga lor activitate.

Pasiunea vînătorului însă înseamnă nu numai că el doboară și împușcă animalele pădurii și ale cîmpiei, ci cu multă grijă el le și ocrotește, timp de iarnă le hrănește...

Azi vînătoria este un sport încărcat și cu conținut economic. Iar vînătorii, pasionați ai naturii se contopesc din cînd în cînd, pe cîte un scurt timp cu pădurea, cu apele și cîmpiile, lăsîndu-se cu totul în farmecul atmosferei, liniștei și păcii din natură. La sfîrșitul anului, și eu am fost invitat de vecinul meu la un „colindat” al naturii, mai bine zis la o vînătoare de fazani și iepuri.

Trebuie să recunosc: nu m-am așteptat la cine ce știe ce aventuri mari, dar în momentul cînd mi s-a făcut invitația, m-a cuprins o emoție neobișnuită, dorul de a ieși la aer curat în natură.

În dimineața respectivă – într-una din ultimele zile ale anului trecut – aerul era senin, timpul însorit, dar suiera un vînt „subțire” ce ne pișca fața îmbujorată de frigul iernatic. După ce ne-am adunat cu toții la casa vînătorească a Asociației vînătorești ungaro-română din Micherechi, „meșterii” (vînătorii) au și constatat că de mult nu au mai avut timp atît de frumos pentru vînat. Înainte de a începe vînătoria propriu-zisă, meșterul de vînătoare a comunicat regulamentul fixat pe ziua respectivă, ca apoi să înceapă „esența” zilei – vînătoria.

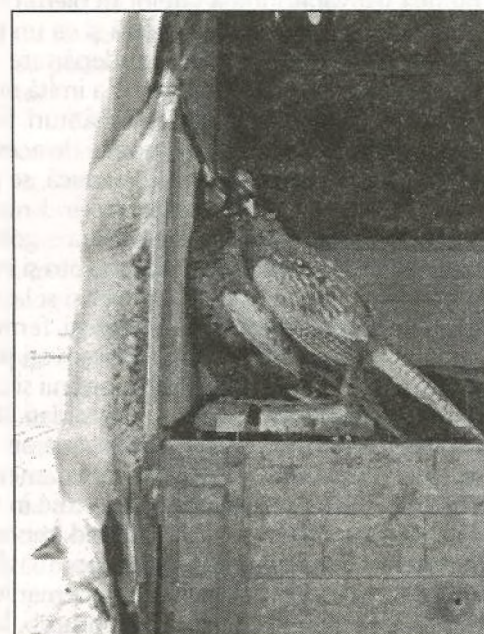
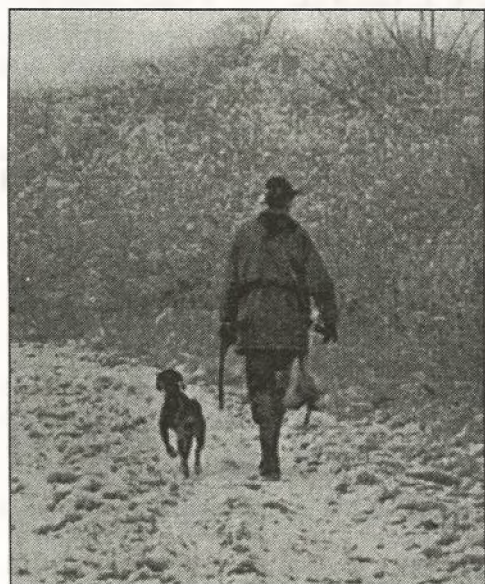
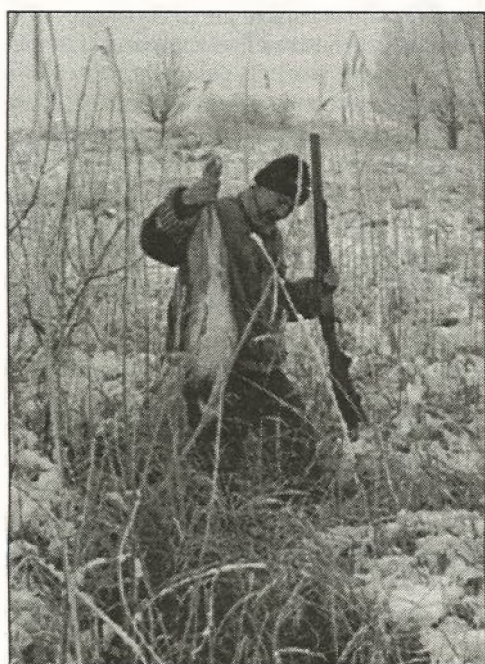
Mergînd pe traseul stabilit spre locul fixat pentru vînătoare, poveștile s-au ținut lanț. Iar odată ajunși „pe teren” a și început vînătoria. Ecoul produs de pocnetul sec al puștilor a fost secondat uneori de lătratul cîinilor de vînătoare.

Iar cum trecea timpul, așa se înșirau trofee – fazanii și iepurii împușcați.

Nu pot susține că a fost un lucru senzațional la care am participat, totuși pentru mine a fost o aventură interesantă. Nici nu mi-am putut da seama, cînd și cum am parcurs atîția kilometri pe jos fără să mă simt obosit.

Ziua petrecută în aer liber, în tovărășia vînătorilor m-a convins că pentru acest sport sînt necesare anumite calități fizice: răbdare și pricepere.

– juhász –

Din copilărie și eu am trăit cu tîmădăienii, vînători de dropii din baștină, cari neam de neamul lor au rătăcit prin Bărăgan, pitulați în căruțele lor acoperite cu covergi de rogojină și, mîinînd în pas alene gloabele lor de călușei, au dat roată, ore, zile și luni întregi, împrejurul falnicilor dropioi, – cărora ei le zic mitropolii, – sau cînd aceștia, primăvara, se întetesc în lupte amoroase, sau cînd, toamna, ei duc turmele de pui să pască țarinele întelenite.

Eu n-am uitat nici pe răposatul Caraiman, veselul și priceputul staroste al vînătorilor tîmădăieni, care-le putea să înghiță în largele sale pîntece atîtea vedre cît și o butie de la Dealul Mare, nici pe iscusitul moș Vlad, în căruța căruia ai adormit tu adesea, pe cînd el, cu ochi de vulpe, zărea creștetul delicat al dropiei mișcînd printre fulgii coliliei, nici pe bietul Gheorghe Giantă, cel care, cu o rugină de pușcă pe care orice vînător ar fi azvîrlit-o în gunoi, nimerea mai bine decît altul cu o carabină ghintuită, și care pe mine, nemernicul, m-a adus de multe ori cu vînat, la conacul de amiazi.

În cartea-ți plină de reguli tehnice și de învățături doctrinarii, tu vorbești, amice, cu un despreț superb despre toate acele petreceri cinegetice, în care vînătorul n-are nevoie să umble pe jos, să caute vînatul ajutat de cînele său și să lovească fiara sau pasărea în fugă ori în zbor. Nu tăgăduiesc; în principiu trebuie să aibi dreptate.

Dar ce-i faci firei? Căci mie unuia, dacă cumva mi-a plăcut vreo vînătoare, apoi a fost tocmai din acelea în care picioarele și mînele au mai puțin de lucrat.

Și-n adevăr, să ședem strîmb și să judecăm drept: oară ce desfătare vînătorească mai deplină, mai nețărmită, mai senină și mai legănată în dulci și duioase visări, poate fi pe lume decît aceea care o gustă cineva cînd, prin pustiile Bărăganului, căruța în care stă culcat abia înaintează pe căi fără de urme? Dinainte-i e spațiul nemărginit; dar valurile de iarbă, cînd înviate de o spornică verdeață, cînd ofilite sub pîrlitura soarelui, nu-i însuflă îngrijirea nestatornicului ocean. În depărtare, pe linia ne-

tedă a orizontului, se profilează, ca moșoroaie de cărtițe uriașe, movilele, a căror urzeală e taina trecutului și podoaba pustietății.

De la movila Neacșului de pe malul Ialomiței, pînă la movila Vulturului din preajma Borcei, ele stau semănate în prelungul cîmpiei, ca sentinele mute și gîrbovite sub ale lor bătrîneți. La poalele lor cuibeașă vulturii cei falnici cu late pene negre, precum și cei suri al căror cioc ascuțit și aprig la pradă răsare hidos din ale lor grumazuri jupuite și golașe. E groaznic de a vedea cum aceste jivine se răped la stîrvuri și să îmbuibă cu mortăciuni, cînd prin sohaturi pică de bolesne cîte o vită din cirezi!

A. I. Odobescu

Pseudo-cynegeticos

(fragment)

Mihail Sadoveanu și Móricz Zsigmond

Literatura română și literatura maghiară oferă numeroase coincidențe și similitudini frapante. Dezvoltate în condiții istorice și sociale asemănătoare, suferind uneori de pe urma aceluiași influențe externe sau beneficiind alteori de pe urma unor curente aluvionare asemănătoare pe plan intern, ele ne oferă câteva nume pe care le-am auzit nu o dată rostite împreună: Eminescu – Petőfi – Madách, Goga–Ady, Emil Isac – József Attila etc. La acestea s-ar putea adăuga fără-ndoială încă două: Mihail Sadoveanu și Móricz Zsigmond. Atât Sadoveanu cât, și Móricz reprezintă două fețe de seamă ale realismului critic european, de la începutul secolului al XX-lea, realism care a cunoscut sensibile transformări prin influența marelui roman rus și occidental (școala flaubertiană și școala naturalistă), prin impactul resimțit de pe urma scrișului cu tematică socială profundă. Și, în al doilea rând, foire epice cât se poate de specifice, dacă nu *cele mai specifice*. Căci atât Sadoveanu cât și Móricz mănuiesc un material cu coloratură națională reprezentativă, trasează jaloanele unei anumite spiritualități etnice bine definite, configurează un *cadru o lume, o perspectivă de civilizație*, lată de ce, vorbind în 1913 despre literatura maghiară contemporană, Goga lauda „caracterul național al paginilor lui Móricz Zsigmond”, după cum, evocându-l mai târziu pe Sadoveanu: să releve, marea importanță a epoului său popular.

E vorba, în fond, de aceeași lume țărănească arhaică, amenințată cu dispariția și moartea din partea noilor relații de producție capitaliste. E apoi lumea marii boierimi sau a marilor latifundiați în decădere, cea a micii boierimi sau a gentry-ilor maghiari suferind de pe urma loviturilor date de o arendășime rapace, a micii funcționării atinse de bovarism. Similitudinile sunt, în general, de tematică, dar și de viziune. Avem de-a face cu aceeași simpatie nostalgică pentru obștile țărănești în fărâmițare pentru proprietarul mic și mijlociu nimicit de concurență sau funcționarul și micul meseriaș mereu în nesiguranță. Disensiunile dintre partidele politice, goana nestăvilită după îmbogățire și putere, afacerile veroase măresc spectrul sărăciei și al disoluției sociale, adâncesc drama micului funcționar, singurătatea târgurilor unde se moare. Preoțimea și învățătorimea satelor își pierd prerogativele de „conducători”, inteligența suferă și ea un proces de pauperizare sau, dimpotrivă: de îndepărtare de păturile de jos prin înburghezire și cultură. Ea imită nu de puține ori lumea marilor proprietari de pământuri. Scăpătate, ajunse la sapă de lemn, familiile nobile de acest gen se împacă greu cu dezmoștenirea economică, se pretează la tot felul de combinații necinstite, frizând nu de puține ori eșecul, prăbușirea totală, resemnarea orgolioasă sau oprobriul public. Demnitari și afaceriști, lotri și aventurieri, hoți și îmbogății peste noapte, ambițioși și lași, modești funcționari de țară sau boiernași țâfnoși, femei de lume sau țititoare, haiduci impetuoși sau târgoveți șterși, umili credincioși sau răzvrătiți împotriva ordinii și credinței, servitori, zilieri, porcari, arendași, candidați la preoție. Perceptori, oameni de bancă, comis-voiajori. Birtași, actrițe în plină glorie sau cu faima apusă, oameni ai armatei și reprezentanți ai ordinii publice colcăie în spațiul geografic al cârților celor doi scriitori, dând impresia de mișcare și devenire continuă, de viață impetuoasă și tumultuoasă. De la colnicele uitate de țară, la marile suprafețe ale holdelor încărcate cu grâu sau porumb, la orașele dinamice sau târgurile prăfoase și uitate de Dumnezeu, viața e mereu prezentă, urmărită cu ochi realist, în detaliile ei cele mai derizorii. Oieri și porcari, pădurari și păstori singuratici, hangii și cârciumari răzlețiți, haiduci certați cu legea sau obedienți slujitorii ai ordinii sociale sunt aduși în fața cititorului cu frământările și problemele lor, cu visurile sau iluziile lor prăbușite. Nu există per șomaj, la unul sau la celălalt, care să nu trăiască o dramă, care să nu aibă o problemă, fie de ordin social, fie spiritual. Pretutindeni relațiile capitaliste de producție se instaurează ferm, dinamizând totul, maculând sentimentele cele mai intime, pregătind și profanând marile iubiri și credințe, elanurile patriotice, transformate în farse electorale sau demagogie publică. Dragostea se vinde sau se cumpără, posturile se obțin prin speculă, sentimentele patriotice sunt exploatare în favoarea stocării de profituri personale, iar avansarea pe merit exploatată de un întreg clan de rubedenii puse pe căpătuială. În aceste condiții mitul și legenda se degradează devenind părți integrante ale discursului realist.

Lată pe scurt câteva „secvențe” din acest ceremonial al existenței diurne la Móricz: o precepeată din Pesta comandă o mobilă ieftină tocmai de la Viena, dar când îi sosește bagă de seamă că era pentru păpuși (*Mobilă vieneză*); neamurile se instăpânesc în casa și avutul preo-

tului din Ulla strivindu-l sub greutatea „dragostei” lor, dar acesta reușește să se emancipeze la timp (*Neamurile*); un haiduc ajută o familie nevoiașă, lăsându-se prins pentru a oferi acestora răscumpărarea (*Cel din urmă haiduc*); un țăran e gata să desfacă o căsătorie când află că va moșteni un prunc de la altul, dar se răzgândește la vestea că și fosta lui ibovnică a pătit la fel din pricina lui (*Cum o vrea Dumnezeu*); într-o casă de nevoiași sărăcia e atât de lucie încât abia încropesc șapte crețari pentru o bucată de săpun (*Șapte crețari*); o femeie frumoasă căsătorită după un bogătan își găsește adăpost la învățător (*Nevasta lui Csipkés Komáromi*); un țăran sărac devine ambițios când află că e odrasla boierului, deși nu obține nimic în plus de la acesta (*Năframa de mătase*); doi bătrâni se întâlnesc în tren spre a se regreta acum unul pe altul (*În vagon*); un tânăr învățător seduce fata fierarului care vrând să-l oblige s-o ia de nevastă îl omoară (*Pe ungurește*); un țăran mereu înfometat mănâncă așa de mult la o nuntă, încât moare (*Tragedia*); o fată bogată și una săracă, dând dovadă de multă diplomație, luptă pentru un flăcău (*Lupta*); un învățător își duce existența mutându-se în fiecare an dintr-un sat în altul (*Peregrinul*); un tânăr însurățel se

arată gelos pe nevastă, dar o înșală, pentru siguranță, cu slujnica (*Episod*); frumoasa Panni e luată de soție de chiaburul satului, dar la sosirea fostului său iubit, sărăntocul Miska, e gata să-l părăsească spre a pleca în lume (*Păsărea cerului*); un om sărac căruia războiul îi ia mințile, face o crimă pentru a-și plăti o datorie (*Oameni săraci*); o femeie aflând că bărbatul i-a căzut pe front, se răzbună pe mobilă, spintecând-o cu toporul (*Securea*); doi frați, moștenitori ai unei averi sărace, își împart totul, sub ochii înspăimântați ai mamei, tăind în două și troaca oilor spre a nu fi nici unuia de folos (*Troaca oilor*); o familie scăpată are pretenții deși nu are un ban (*Vita încălțată*); provocat de un „domn”, un țăran (stavăr), nu se lasă până nu-l răpune (*Virtute*) etc.

La Sadoveanu gama de întâmplări e puțin diferită, deși mediile se aseamănă: un țăran rămâne sărac lipit pământului din cauza receptorului care îi ia totul (*O umbră*); locuitorii dintr-un sat boieresc locuiesc în bordeie pentru ca boierul să-și poată risipi averea la Paris (*Bordeienii*); un țăran prins în pădure după lemne este ucis pe loc cu o „boambă” de fier (*Hoțul*); țăranului, plecat la oraș pentru a-și câștiga pâinea, preotul satului îi ia tot, până și nevasta (*Ion Ursu*); un boier, care și-a bătut sluga, e torturat de tăcerea amenințătoare a acestuia (*Sluga*); Anița, căsătorită împotriva voinței sale cu un bătrân bogat, îi crapă capul cu baltagul, fugind apoi la iubit (*O istorie de demult*); un boier necinstește fata țăranului care-i este ghid la vânăta, iar atunci când acesta protestează, îl omoară (*Păcat boieresc*); fata și ginerele disprețuiesc originea umilă a mamei (*Faceri de bine*); un țăran năpăstuit de boier din cauza soției se face haiduc și se răzbună (*Județul sarmenilor*); doi oameni se dușmănesc pentru pământ și sunt cât pe aci să-și ia viața (*Dușmanii*); Petrea Streinul e un fel de „peregrin” al lui Móricz, pe care îl uită până și nevasta (*Petrea Streinul*); în *Doi feciori*, boierul, care are un fiu cu o țărăncă, e gata să-l ajute, apoi se răzgândește, la fel ca în *Năframa de mătase* a lui Móricz.

Sunt aici cel puțin trei bucăți care se aseamănă frapant prin subiect și tematică cu acelea ale lui Móricz. Astfel schița *Moș Simion* de M. Sadoveanu, vădește apropiere de concepție și structură cu *În vagon* a lui Móricz, fiind construită pe amintirile ale doi bătrâni care odinioară s-au avut dragi, dar viața i-a despărțit. În aceeași măsură *O poveste de demult* aduce cu *Păsărea cerului* a lui Móricz, în ambele cazuri prezentându-ni-se ca personaj principal o tânără și frumoasă țărăncă condamnată să-și ducă traiul lângă un găzdoi bătrân și neputincios. Amândouă evadează din acest mediu, trecând peste orice barieră morală. În cazul eroinei lui Sadoveanu, aceasta nu pregetă să-și ucidă zbirul cu baltagul, în timp ce Panni îl urmează pe Miska în lume, sfidând public morala satului. Într-alt caz, moartea devine singura salvare pe care sufletele simple o găsesc, când sunt trădate.

Un loc aparte ocupă în opera celor doi scriitori, zugrăvirea târgului de provincie. Existența mizeră a micii funcționării, ambițiile și ifosele protipendadei care se doarește asemeni locuitorilor unui mic Paris, a unei capitale în miniatură, dramele sociale, politice, și sentimentale pasiunile care mocnesc sau incendiază inimile cucoanelor; micile tragedii cotidiene sunt îmbrățișate cu un ochi atent și nepervertit, obișnuit cu schimbările de lumină și regie. Amândoi scriitorii sunt maeștri în a surprinde atmosfera înăbușitoare a mediului de cultură provincial, preocupările meschine, bârfa, jocul de cărți, sindrofilele cu scop carital, chiolhanurile și bețiile prelunge, orațiile și amuzamentele colective, micile feluri, discuțiile anoste și visurile utopice, irealizabile etc. O boierime nouă, ridicată peste noapte, avidă de bani și de putere, se ciocnește cu una veche, roasă de datorii și de vicii îmbătrânite. La Móricz, cadrul social e mai larg, radiografia societății e operată mai în adâncime cu mai mult simț al detaliului și insistență pe tipologii. Sadoveanu, care e mai poetic, reține cu deosebire atmosfera, sensibilitatea sufletului feminin, izbucnirile ascunse, liniile de nuanță imprevizibilă ale acestuia. Ceea ce urmărește el în primul rând este statornicirea unei impresii, a unui sentiment de ridicul și spaimă, de jenă și de topoare. Lăncheala trupului aduce după sine lăncheala sufletului, o senzație ciudată de pustiire și păcăgînire. Monotonie și acută, țipătoare și ia uneori forma unor angoase bacoviene, pe când la Móricz, provincia e activă chiar în lenea ei sentimentală, în beția ei prelungită. Se pot compara astfel cu real câștig romanele lui Móricz *Un târg uitat de Dumnezeu*, *Rubedeniile*, *Făclia*, cu cele similare ale lui Sadoveanu *Locul unde nu s-a întâmplat nimic*, *Apa morților*, *Floare ofilită*, *Însemnările lui Neculai Manea*, *Cazul Eugeniței Costea*, *Balta liniștii* etc.

Mircea Popa

(Fragment din volumul citat)

Semnele apropierei româno-maghiare

Cultura, prin condeierii săi, este liantul care permite apropierea și cunoașterea reciprocă dintre diferitele popoare.

Recent, distinsul om de cultură, scriitorul și profesorul universitar **dr. Mircea Popa** a tipărit lucrarea „*Apropii literare și culturale româno-maghiare*” (Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1998).

Cartea lui Mircea Popa, așa cum scria autorul în postfață „se vrea o pledoarie pentru înțelegere și conviețuire prin cultură, pentru un mod de a exista specific, cu alții și alături de alții, înțelegând obsesia identității ca un corelativ al respectului alterității”....

Autorul, a prezentat în cuprinsul cărții, câteva puncte de sprijin în trecut așa cum se conturează ele din perspectiva operelor unor Madách, Petőfi, Móricz, Ady, Oszkár Jászai, Sándor Keresztúry, Andrei Veress, pe de o parte, și a celor semnate de Bariț, Cipariu, Slavici, Coșbuc, Goga, Sadoveanu, Otilia Cosmutza-Bölöni, V. Eftimiu, T. Murășanu, L. Blaga, pe de altă parte.

Mircea Popa a întreprins o investigație istorico-culturală, cuprinsă între cele 400 de trimiteri redată în capitolul final intitulat Note (pag. 178–198). Autorului nu i-a scăpat nimic din tot ce au scris, în acest sens, specialiști de seamă ai domeniului: A. Veress, G. Bogdan Duică, G. Em. Marica, Jákó Zsigmond, Avram T. Teodor, O. Goga, Pálffy I., Domokos Sámuel, Nae Antonescu, Keresztúry Sándor, Engel Károly, Emil Isac, ș.a.

Pentru meritele ei, lucrarea ar merita să fie tradusă în limba maghiară.

Dr. P. Pușcașu, Oradea

Programul
MTV1Az MTV
műsora

Január 11. hétfő

6.00 Szabadság tér (információs műsor) 9.05 Bor és hatalom (sp. sor.) 9.35 Kincsestár 11.05 Dharma és Greg, avagy kettőn áll a vásár (am. sor.) 11.30 A szerelem jogán (brazil sor.) 12.00 Déli harangszó 12.15 AKT 12.30 UNI-JÓ 12.40 Erdészház Falkenau (német sor.) 13.30 Vízi zsaruk (ausztrál sor.) 14.20 Alfa szolgálat 14.35 Civil kurázi 15.10 Derült égből egy család (német sor.) 16.00 Patrini-Üzenet-Vorba 16.25 Domovina 17.00 Segítőárs 17.15 Gazdát keresünk 17.45 Körzeti híradók 18.00 Gyorssegély 18.10 Euro-percek 18.15 Ki marad a végén? 18.40 Maradj velünk! 18.45 A legkisebb ugrifüles 19.00 A bestia (brazil sor.) 19.30 Híradó 20.00 Házikosz (tévéfilm) 21.30 Tinédzser parti 22.00 Hírek 22.05 Aktuális 22.25 Kenő 22.30 Szabad verseny 23.05 Lute, egy öntörvényű élet (sp. sor.).

Január 12. kedd

6.00 Szabadság tér (információs műsor) 9.05 Bor és hatalom (spanyol sor.) 9.35 Kincsestár 11.05 Dharma és Greg, avagy kettőn áll a vásár (am. sor.) 11.30 A szerelem jogán (br. sor.) 12.00 Híradó 12.15 Akt 12.30 UNI-JÓ 12.40 Erdészház Falkenau (német sor.) 13.30 Tattingers (am. sor.) 14.20 Jelfák 14.30 Gyöngyök 15.10 Derült égből 16.00 Srpski Ekran 16.25 Unser Bildschirm 16.55 Cselengők 17.00 Po(z)itiv 17.15 Mércé 17.45 Körzeti híradók 18.00 Katolikus krónika 18.20 Hang-szál(I) 18.45 Allati pótpapa 18.50 Viktor és Marika 19.00 A bestia (br. sor.) 19.30 Híradó 20.00 Vészhelyzet (am. sor.) 20.45 Kriminális – Bomba story 21.00 Kriminális 21.30 Telemázi 22.00 Hírek 22.05 Aktuális 22.25 Kenő 22.30 Publikum 23.00 MM 23.10 Az út (magyar–fr. film).

Január 13. szerda

6.00 Szabadság tér (információs műsor) 9.05 Bor és hatalom (sp. sor.) 9.35 Kincsestár 11.05 Dharma és Greg, avagy kettőn áll a vásár (am. sor.) 11.30 A szerelem jogán (br. sor.) 12.00 Híradó 12.15 AKT 12.30 UNI-JÓ 12.40 Erdészház Falkenau (német sor.) 13.25 A mi huszadik századunk (angol sor.) 14.25 Terra X (német sor.) 15.10 Derült égből egy család (német sor.) 16.00 Hrvatska kronika 16.25 Ecranul nostru 16.55 Életjel 17.00 Túrabakancs 17.25 Erdőkerülő 17.45 Körzeti híradók 17.55 Szomszédok (sor.) 18.25 Hang-szál(I) 18.50 A kiscsacsi kalandjai 19.00 A bestia (br. sor.) 19.30 Híradó 20.00 A kulcs (játékos show-műsor) 21.00 Família Kft. 21.30 Így készült: a Ronin (am. werkfilm) 22.00 Hírek 22.05 Aktuális 22.25 Kenő 22.30 Telesport magazin 23.05 A Robben Ford Group.

Január 14. csütörtök

6.00 Szabadság tér (információs műsor) 9.05 Bor és hatalom (sp. sor.) 9.35 Kincsestár 11.05 Dharma és Greg, avagy kettőn áll a vásár (am. sor.) 11.30 A szerelem jogán (br. sor.) 12.00 Déli harangszó 12.15 AKT 12.30 UNI-JÓ 12.35 Derrick (német sor.) 13.40 Tattingers (am. sor.) 14.35 Ezredvég 15.10 Derült égből egy család (német sor.) 16.05 Együtt 17.00 Családdorvos 17.20 Kormányvő 17.45 Körzeti híradók 17.55 Bemutatók az Evangéliumi Szabadegyházak Szövetsége 18.20 Hang-szál(I) 18.45 Macsó apó meséi 19.00 A bestia (br. sor.) 19.30 Híradó 20.00 Szomszédok (sor.) 20.30 Kincsestár-kabaré 21.00 A Dunai Exodus (dokumentumfilm) 22.05 Hírek 22.10 Aktuális 22.30 Kenő 22.35 Világkép 23.05 MM 23.15 Az utolsó legjobb év (am. tévéfilm).

Január 15. péntek

6.00 Szabadság tér (információs műsor) 9.05 Bor és hatalom (sp. sor.) 9.35 Kincsestár 11.05 Dharma és Greg, avagy kettőn áll a vásár (am. sor.) 11.30 A szerelem jogán (br. sor.) 12.00 Híradó 12.15 AKT 12.30 Környezetvédelmi hírek 12.40 Szenzáció (kanadai sor.) 13.30 Teljes biztonsággal (am. sor.) 14.15 Terra X (német sor.) 15.00 Fűben-fában 15.30 Pillangósziget (ausztrál sor.) 16.00 Körzeti magazinok 17.00 Évgűrök 17.30 Téka 17.45 Körzeti híradók 18.00 Ablak 19.00 Márza család 19.30 Híradó 20.00 A nyakék románca (francia–olasz filmsorozat) 20.45 Harminc VOLT 21.00 Extrém költél 22.00 Hírek 22.05 Aktuális 22.25 Kenő 22.35 Mr. És Mrs. Bridge (am. film).

Január 16. szombat

6.00 Aranyfüst 8.00 Jó reggelt adj, Istenem! 8.10 Harry és még egy jómadár 8.35 Skaidi (norvég sor.) 9.05 Szókimondó 9.50 Hol-mi? 10.15 Trópusi hőség (kanadai–izraeli sor.) 11.05 Szerelmek Saint-Tropez-ban (fr. sor.) 12.00 Déli harangszó 12.05 Komolyzenéről könyvedén 13.10 Válaszolunk a nézők telefonjaira 13.30 A holdvény ékszerészei (fr.–olasz film) 15.00 Európa Te vagy! 15.30 Telesport 17.30 Háló (riport-dok.film) 18.05 Divat '99 18.30 Ki marad a végén? 19.00 Lottóshow 19.20 Európai időjárás körkép 19.30 Híradó 20.00 Új szeszélyes évszakok (szórakoztató magazin) 21.00 A hekus (am. film) 22.55 Ákos: Ikon.

Január 17. vasárnap

6.45 Grüss dich! 7.00 „Így szól az Úr!” 7.05 Kék egér 7.15 Süsü, a sárkány kalandjai 7.40 A gyűszűnyi erdő lakói 8.05 Kukucs 8.25 Zenegér 8.40 Kisokos 9.05 Lurkó Kupa 9.25 Tévémagiszter (közművelődési hetilap) 10.25 Te vagy a hunyó (fr. film) 12.00 Déli harangszó 12.10 Szerencseperecek 12.35 Déli muzsikaszó 13.00 Gazdatévé (magazinműsor) 13.40 Játék az egész (dokumentumfilm) 15.05 Transzit 15.35 Örömhír 16.00 A Jaguár szellemei (angol sor.) 16.50 Delta 2000 17.15 Hello, Magyarország! 18.00 Ön dönt! 19.00 A Hét 20.00 Ally McBeal (am. sor.) 20.45 Telesport 21.00 Színházról színházra 22.35 Eletház koncertek.

Programul
TV2A TV2
műsora

6.00 Jó reggelt, Magyarország! 9.00 Egy titokzatos hölgy (olasz sor.) 9.45 Edes hármásban 10.15 Satöbbi 10.45 Kakuk! 11.10 Igazi szellemirtók 11.35 Mindent tudni akarok! 11.40 Közvetlen ajánlat 12.30 Gyökereink 13.00 A tudás titkai (ismeretterjesztő magazin) 13.30 Leírom: Szeretlek (fr. film) 15.10 Kedves nővérek (német sorozat) 15.35 Acapulco öböl (mexikói sor.) 16.00 Kakuk! 16.25 A Szuper csapat (am. sor.) 17.15 Gazdagok és szépek (am. sor.) 17.40 Sunset Beach (amerikai sorozat) 18.30 Szerencsekerék 19.00 Tények 19.25 Tények plusz 19.50 Szerencsekerék Joker 19.55 Baywatch – Forró éjszakák (am.–német sor.) 20.45 JAG – Becsületbeli ügyek (am. sor.) 21.45 Jó estét, Magyarország! 22.45 Zsarublues (am. sor.) 24.00 Kuk@c 0.30 Vers éjféli után.

6.00 Jó reggelt, Magyarország! 9.00 Egy titokzatos hölgy (olasz sor.) 9.45 Edes hármásban 10.15 Satöbbi 10.45 Kakuk! 11.10 Mila szupersztár 11.35 Mindent tudni akarok! 11.40 Közvetlen ajánlat 12.30 Premier (kulturális ajánló-műsor) 13.00 Esély 13.30 Az eltöltött gyermek (fr. film) 15.10 Kedves nővérek (német sorozat) 15.35 Acapulco öböl (mexikói sor.) 16.00 Kakuk! 16.25 A Szuper csapat (am. sor.) 17.15 Gazdagok és szépek (am. sor.) 17.40 Sunset Beach (amerikai sorozat) 18.30 Szerencsekerék 19.00 Tények 19.25 Tények plusz 19.50 Szerencsekerék Joker 19.55 Herkules (am. sor.) 20.45 Sentinel – Az őrszem (am. sor.) 21.45 Jó estét, Magyarország! 22.45 Szép új világ (világmagazin) 23.15 Magnum (am. sor.) 24.00 Hozam (gazdasági magazin) 0.30 Vers éjféli után.

6.00 Jó reggelt, Magyarország! 9.00 Egy titokzatos hölgy (olasz sor.) 9.45 Edes hármásban 10.15 Satöbbi 10.45 Kakuk! 11.10 Mila szupersztár 11.35 Mindent tudni akarok! 11.40 Közvetlen ajánlat 12.30 Hűség az Isten 13.00 Tegnap csodái (kisfilm) 13.30 Párizs meglepetései (fr. film) 15.10 Kedves nővérek (német sorozat) 15.35 Acapulco öböl (mexikói sor.) 16.00 Kakuk! 16.25 A Szuper csapat (am. sor.) 17.15 Gazdagok és szépek (am. sor.) 17.40 Sunset Beach (amerikai sorozat) 18.30 Szerencsekerék 19.00 Tények 19.25 Tények plusz 19.50 Szerencsekerék Joker 19.55 Columbo (am. sor.) 21.45 Jó estét, Magyarország! 22.45 Karamazov testvérek (szovjet film) 1.50 Vers éjféli után.

6.00 Jó reggelt, Magyarország! 9.00 Egy titokzatos hölgy (olasz sor.) 9.45 Edes hármásban 10.15 Satöbbi 10.45 Kakuk! 11.10 Mila szupersztár 11.35 Mindent tudni akarok! 11.40 Közvetlen ajánlat 12.30 Segíts magadon! 13.00 Színkép 13.30 Krokodilfarm (fr. film) 15.10 Kedves nővérek (német sorozat) 15.35 Acapulco öböl (mexikói sor.) 16.00 Kakuk! 16.25 A Szuper csapat (am. sor.) 17.15 Gazdagok és szépek (am. sor.) 17.40 Sunset Beach (amerikai sorozat) 18.30 Szerencsekerék 19.00 Tények 19.25 Tények plusz 19.50 Szerencsekerék Joker 19.55 Forró nyomon 20.45 Légi zsaruk (német sor.) 21.45 Jó estét, Magyarország! 22.45 Jolly Joker (német sor.) 23.35 Magyarország holnap 0.05 Szép új világ (magazin) 0.30 Vers éjféli után.

6.00 Jó reggelt, Magyarország! 9.00 Egy titokzatos hölgy (olasz sor.) 9.45 Edes hármásban 10.15 Satöbbi 10.45 Kakuk! 11.10 Mila szupersztár 11.35 Mindent tudni akarok! 11.40 Közvetlen ajánlat 12.30 Follow me 13.00 Kuk@c 13.30 Míg a halál el nem választ (fr. vígjáték) 15.10 Kedves nővérek (német sorozat) 15.35 Acapulco öböl (mexikói sor.) 16.00 Kakuk! 16.25 A Szuper csapat (am. sor.) 17.15 Gazdagok és szépek (am. sor.) 17.40 Sunset Beach (amerikai sorozat) 18.30 Szerencsekerék 19.00 Tények 19.25 Tények plusz 19.50 Szerencsekerék Joker 19.55 Dárdó 21.45 Jó estét, Magyarország! 22.45 Szeszélyes éjszakák 0.15 Playboy-show (erotikus műsor).

6.30 Könyvek könyve 7.00 TV2 Matiné 9.45 Szentanú 10.20 Világjárók (utazási magazin) 10.45 Egy úr az úrból (am. sor.) 11.15 Fő az étel! 11.30 Családban marad (am. sor.) 12.00 Gimi dili (am. sor.) 12.30 Bajnokakadémia (angol ifj. sor.) 13.00 Toplista 14.30 Kis nagy ember (am. western) 17.00 Miért éppen Alaszka? (am. sor.) 17.50 Kaméleon (am. sor.) 18.40 Álomsztóri 19.00 Tények 19.30 Szerlem első látásra 20.00 Tűzkapu (német akciófilm) 21.55 Az ördög ügyésze (am. akciófilm) 23.35 Y-akták (kanadai sci-fi sor.) 24.00 Csábítás ösztöne (am. erotikus film).

6.30 Könyvek könyve 7.00 TV2 Matiné 9.00 Szelek szárnyán (kanadai sor. ism.) 9.45 Boomer (am. sor.) 10.10 Kincskeresők kisködmön (magyar ifjúsági film) 11.50 Lacikonya 12.15 Nótászó 12.45 Hűség az Isten (vallási magazin) 13.15 Premier (kulturális ajánló) 13.45 A TV2 és a Discovery Channel bemutatja: Barátságban a farkasokkal (angol term.-film) 14.45 Szelek szárnyán (kanadai sor.) 15.35 Petrocelli (am. sor.) 16.30 A Szuper csapat (am. sor.) 17.30 Xena (am. sor.) 18.30 Tények 18.45 Napló 19.30 Szerlem első látásra 20.00 Köz-kíváncsi! 22.00 Gó! Gó! Gó! 23.30 Színkép 23.30 Tűzoltó utca 25. (magyar film) 1.00 Vers éjféli után.

Programul
RTL KlubRTL Klub
műsora

6.05 Varázslatos álmok (ism.) 6.30 Jó reggelt! 9.00 Recept Klub (ism.) 9.10 Esmeralda (mexikói sor., ism.) 10.00 Megveszem ezt a nőt (mex. sor.) 10.50 Az első csók (fr. sor., ism.) 11.15 Országgház (ism.) 11.45 Barátok közt (ism.) 12.10 Lois és Clark (am. sor., ism.) 12.55 Meri vagy nem meri? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Vészhelyzet (am. sor.) 14.20 Klip Klub 14.40 Rajzfilm Klub 16.00 Az első csók (fr. sor.) 16.30 Esmeralda (am. sor.) 17.25 100-ból egy 17.50 Meri vagy nem meri? 17.55 Lois és Clark – Superman legújabb kalandjai (am. sor.) 18.45 Híradó 19.05 Fókusz 19.30 Barátok közt (magyar sor.) 20.00 Meglepő és Mulatságos – Friderikusz Sándorral 22.15 Híradó 22.30 Bűnvadászok (am. sor.) 23.25 Pont hu (multimédiás magazin) 23.55 Fókusz (ism.) 0.15 Divatklip.

6.05 Varázslatos álmok (ism.) 6.30 Jó reggelt! 9.00 Recept Klub (ism.) 9.10 Esmeralda (mexikói sor., ism.) 10.00 Megveszem ezt a nőt (mex. sor.) 10.50 Az első csók (fr. sor., ism.) 11.15 Antenna 11.45 Barátok közt (ism.) 12.10 Lois és Clark (am. sor., ism.) 12.55 Meri vagy nem meri? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Vészhelyzet (am. sor.) 14.20 Klip Klub 14.40 Rajzfilm Klub 16.00 Az első csók (francia filmsor.) 16.30 Esmeralda (mexikói sorozat) 17.25 100-ból egy 17.50 Meri vagy nem meri? 17.55 Lois és Clark – Superman legújabb kalandjai (am. sorozat) 18.45 Híradó 19.05 Fókusz 19.30 Barátok közt (magyar sor.) 20.00 A keményfejű (olasz vígjáték) 21.35 Híradó 21.55 MMM (Mi? Mennyi? Miért?) 22.50 Jogában áll hallgatni (am. sor.) 23.45 Antenna (ism.) 0.15 Fókusz (ism.) 0.35 Divatklip.

6.05 Varázslatos álmok (ism.) 6.30 Jó reggelt! 9.00 Recept Klub (ism.) 9.10 Esmeralda (mexikói sor., ism.) 10.00 Megveszem ezt a nőt (mex. sor.) 10.50 Az első csók (fr. sor., ism.) 11.15A Dunánál 11.45 Barátok közt (ism.) 12.10 Lois és Clark (am. sorozat, ism.) 12.55 Meri vagy nem meri? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Vészhelyzet (am. sorozat) 14.20 Klip Klub 14.40 Rajzfilm Klub 16.00 Az első csók (francia sorozat) 16.25 Meri vagy nem meri? 16.30 Esmeralda (mexikói sor.) 17.25 100-ból egy 17.50 Meri vagy nem meri? 17.55 Lois és Clark – Superman legújabb kalandjai (am. sor.) 18.45 Híradó 19.05 Fókusz 19.30 Barátok közt (magyar sor.) 20.00 Medicopter 117 – Légi mentők (német sor.) 20.55 Új Frei-dosszié 21.55 Híradó 22.10 Öreglányok (am. sor.) 22.40 Dóra mozija 23.10 Halálos randevú (am. thriller) 0.40 Fókusz (ism.) 1.00 Divatklip.

6.05 Varázslatos álmok (ism.) 6.30 Jó reggelt! 9.00 Recept Klub (ism.) 9.10 Esmeralda (mexikói sor., ism.) 10.00 Megveszem ezt a nőt (mex. sor.) 10.50 Az első csók (fr. sor., ism.) 11.15 Pont hu (ism.) 11.45 Barátok közt (ism.) 12.10 Lois és Clark (am. sorozat, ism.) 12.55 Meri vagy nem meri? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Vészhelyzet (am. sorozat) 14.20 Klip Klub 14.40 Rajzfilm Klub 16.00 Az első csók (francia sorozat) 16.25 Meri vagy nem meri? 16.30 Esmeralda (mexikói sor.) 17.25 100-ból egy 17.50 Meri vagy nem meri? 17.55 Lois és Clark – Superman legújabb kalandjai (am. sor.) 18.45 Híradó 19.05 Fókusz 19.30 Barátok közt 20.00 Pensacola – A név kötelez 20.50 Akcióban a rendőrség (am. sor.) 21.40 Híradó 21.55 Megdöbbentő világ – Riporterek Klubja 22.55 Jobb szépnek és gazdagnak lenni (magyar–lengyel vígj.) 0.35 Fókusz (ism.) 0.55 Divatklip.

6.05 Varázslatos álmok (ism.) 6.30 Jó reggelt! 9.00 Recept Klub (ism.) 9.10 Esmeralda (mexikói sor., ism.) 10.00 Megveszem ezt a nőt (mex. sor.) 10.50 Az első csók (fr. sor., ism.) 11.15 Bibliai kalandok 11.45 Barátok közt (ism.) 12.10 Lois és Clark (am. sorozat, ism.) 12.55 Meri vagy nem meri? 13.00 Hírek 13.10 Élettér 13.20 Recept Klub 13.30 Vészhelyzet (am. sorozat) 14.20 Wow! 14.40 Rajzfilm Klub 16.00 Az első csók (francia sorozat) 16.25 Meri vagy nem meri? 16.30 Esmeralda (mexikói sor.) 17.25 100-ból egy 17.50 Meri vagy nem meri? 17.55 Lois és Clark – Superman legújabb kalandjai (am. sor.) 18.45 Híradó 19.05 Fókusz 19.30 Barátok közt. 20.00 Kvíz-show (am. film) 22.15 Híradó 22.30 Életveszélyben 23.30 RTL Night Klub. Ellen (am. sor.) 23.55 Kéhezve (am. horror) 0.25 Vágyak háza (am. erotikus sor.) 0.55 Fókusz (ism.) 1.15 Divatklip.

6.30 Bibliai kalandok (ism.) 7.00 Kölyöklklub 11.05 Csőrré töltve 11.30 Az elvesztett világ (amerikai sorozat) 12.00 Bravo Tv 13.00 Kedvenc 13.40 Egy óra múlva itt vagyok (magyar sor.) 14.40 Nehéz ügy (amerikai vígjáték) 16.40 Kung-fu (am. sor.) 17.30 Sliders (am. sor.) 18.20 ZenÉsz 18.45 Híradó 19.05 Fókusz plusz 19.30 Csííz 20.00 Texas ördöge (amerikai westernkomédia) 21.50 Rémségek háza (am. horror) 23.30 Híradó 23.45 Neve: Senki (am. sor.) 0.30 Fókusz plusz (ism.) 0.50 Divatklip.

6.30 Ez nem boszorkányság! 7.00 Kölyöklklub 11.05 Csőrré töltve 11.30 Enid Blyton kalandfilmsorozata (amerikai sor.) 12.00 BUGS – A cég hullámhosszán (angol sor.) 13.00 Hírek 13.10 Amate – a nagy fügefá (természetfilm) 14.05 Gyilkos sorok (amerikai sor.) 15.00 Knight Rider (am. sor.) 16.00 Meglepő és Mulatságos – Friderikusz Sándorral (ism.) 18.15 Kész átverés (kandi kamera) 18.45 Híradó 19.05 Akták 19.30 Vasárnapi kiadás (kulturális magazin) 20.00 A hegylakó 2. – A renegát (am. akciófilm) 21.55 Igaz történetek: Végzetes szerelem (am. film) 23.30 Híradó 23.45 Országgház (heti magazin) 0.15 Amate – a nagy fügefá (ism.) 1.05 Akták (ism.) 1.25 Divatklip.

Programul
TV RomâniaA Román
TV műsora

11.00 TVR Info 11.05 TVR Craiova 12.00*Serial (R). Destine în vremuri de război 13.00 TVR Info 13.10 Serial (R). Santa Barbara 14.00 Dosarele istoriei (R) 15.00 Emisiune în limba maghiară 16.30 Scena 17.00 TVR Info 17.10 Serial. Nick Freno 17.35 Serial. Stăpinul lumii 18.00 Serial. Sunset Beach 18.55 Doar o vorbă „săt-i” mai spun! 19.00 Jurnal 20.00 Serial. Primul val 20.50 Teatrul Național de Televiziune prezintă: Rivalii de Richard Brinsley Sheridan 22.05 Jurnalul de noapte 22.20 Teatrul Național de Televiziune prezintă: Richard 23.25 Înfinirea de la miezul nopții.

5. România, ora 5 fix! 8.00 TVR Cluj-Napoca 9.00 TVR Info 9.05 TVR Iași 10.00 TVR Timișoara 11.00 TVR Info 11.05 Credo (R) 12.00 Serial (R). Destine în vremuri de război 13.00 TVR Info 13.10 Serial (R). Santa Barbara 14.00 Emisiune pentru persoane cu handicap 14.30 Arhive românești 15.00 Emisiune în limba maghiară 16.00 Desene animate 16.30 In flagrant 17.00 TVR Info 17.10 Serial. Nick Freno 17.35 Serial. Stăpinul lumii 18.00 Serial. Sunset Beach 18.55 Doar o vorbă „săt-i” mai spun! 19.00 Jurnal 20.00 În compania vedetelor 22.00 Jurnalul de noapte 22.15 Cultura în lume 23.00 Video-tonomatul nocturn.

5.00 România, ora 5 fix! 8.00 TVR Cluj-Napoca 9.00 TVR Info 9.05 TVR Iași 10.00 TVR Timișoara 11.00 TVR Info 11.05 Sensul tranziției (R) 12.00 Serial (R). Destine în vremuri de război 13.00 TVR Info 13.10 Serial (R). Santa Barbara 14.00 Tradiții 14.30 Pro Patria 15.30 Tribuna partidelor parlamentare 16.00 Desene animate 16.30 Medicina pentru toți 17.00 TVR Info 17.10 Serial. Nick Freno 17.35 Serial. Stăpinul lumii 18.00 Serial. Sunset Beach 18.55 Doar o vorbă „săt-i” mai spun! 19.00 Jurnal 20.00 În compania vedetelor 22.00 Jurnalul de noapte 22.15 Cultura în lume 23.00 Video-tonomatul nocturn.

5.00 România, ora 5 fix! 8.00 TVR Cluj-Napoca 9.00 TVR Info 9.05 TVR Iași 10.00 TVR Timișoara 11.00 TVR Info 11.05 Pentru Dv. Doamnă! 12.00 Serial (R). Destine în vremuri de război 13.00 TVR Info 13.10 Serial. Santa Barbara 13.55 Ferestre spre lume 14.30 Eclesias '98 15.00 Convețuiri 16.00 Desene animate 16.30 Timpul Europei 17.00 TRV Info 17.10 Serial: Infidelități 18.00 Serial. Sunset Beach 18.50 Rezultatele tragediei Super Loto 5/40 și Expres 18.55 Doar o vorbă „săt-i” mai spun! 19.00 Jurnal 20.00 Serial: Tom Jones 20.55 Reflecții rutiere 21.10 Cu ochi'n patru 21.55 Jurnalul de noapte 22.00 Dintre sute de catarge 23.00 Pariul trio 23.05 Bank-Note 23.35 Magazin muzical-umoristic.

5.00 România, ora 5 fix! 8.00 TVR Cluj-Napoca 9.00 TVR Info 9.05 TVR Iași 10.00 TVR Timișoara 11.00 TVR Info 11.05 De la lume adunate... 11.30 Convețuiri 12.00 Serial (R). Mistere și minuni 13.00 TVR Info 13.10 Serial. Santa Barbara 14.00 Ecoturism 14.30 Emisiune în limba germană 16.00 Repere vitale 16.30 Mapamond 17.00 Desene animate 18.00 Serial. Sunset Beach 18.55 Doar o vorbă „săt-i” mai spun! 19.00 Jurnal 20.00 Film. Riscind din dragoste 21.30 Jurnalul de noapte 21.45 Concert extraordinar Chick Corea (II) 22.45 Cinematograful de noapte: Un apel disperat.

6.00 Bună dimineața de la Timișoara și de la București! 7.30 Alfa și Omega 8.00 TVR Info 8.05 Desene animate 8.30 Kiki Riki Miki 10.00 Planeta cavalierilor-dinozauri 11.30 Ordinea publică 12.00 A doua alfabetizare 12.30 Ecranul 13.00 TVR Info-Magazin 13.30 Tumul Babel 15.50 Documentar istoric 16.45 Serial. Echipa de intervenție 17.10 Serial. Sabrina vrăjitoarea la 16 ani 17.55 Telediclopedia 18.45 Săptămîna sportivă 18.55 Doar o vorbă „săt-i” mai spun! 19.00 Jurnal. 19.30 Serial. Di. și dna. Smith 20.25 Divertiment 21.25 TVR Info 21.30 Filmele secolului. Colecția Warner. Sămînta răului 23.05 Călărie. Sărituri peste obstacole.

6.00 Bună dimineața de la ... București! 7.30 Lumină din lumină 8.00 TVR Info 8.05 Desene animate 8.30 Kiki Riki Miki. Magazin pentru copii 11.00 Viața satului 12.00 Biserica satului 12.10 Teaur folcloric 13.00 TVR Info-Magazin 13.30 Video-Magazin 16.45 Super gol show 17.40 Serial de călătorii: Național Geographic 18.30 Duminica sportivă 18.45 Tragerile Loto special 6/49 și Noroc 18.55 Doar o vorbă „săt-i” mai spun! 19.00 Jurnal 19.30 Șapte zile în România 20.00 Film. Poldark 21.45 TRV Info 21.55 Pariul Trio 22.00 Serial. D.-na King, agent secret 22.50 Pop-show nocturn 23.30 Time Out.

Luni, 11 ianuarie

Marți, 12 ianuarie

Miercuri, 13 ianuarie

Joi, 14 ianuarie

Vineri, 15 ianuarie

Sâmbătă, 16 ianuarie

Duminică, 17 ianuarie

ÎN LIMBA MATERNA – emisiune radiofonică în limba română**11 IANUARIE, LUNI (redactor: Petru Cîmpian)**

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.40 Evenimente calendaristice 10.45 Emisiune religioasă preluată de la Radio Vocea Evangheliei 11.30 Buletin informativ, date meteo 11.40 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55 Încheiere.

12 IANUARIE, MARȚI (redactor: Iulia Kaupert)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri, și informații, date meteo 10.40 Evenimente calendaristice 10.45 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30 Buletin informativ, date meteo 11.40 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55 Încheiere.

13 IANUARIE, MIERCURI (redactor: Ana Cioca)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.40 Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53 Avangarda „Ecranul nostru” 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

14 IANUARIE, JOI (redactor: Adam Bauer)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00 Magazinul vîrnicilor 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.45 Nota săptămînii 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

15 IANUARIE, VINERI (redactor: Eva Iova)

10.30 Introducere, cuprins 10.35 Știri și informații, date meteo 10.45 Evenimente calendaristice 10.50 Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.15 Ce mai e nou la liceul românesc...? – de la Giulia relatează Edit Bordaș 11.20 Românii din Voivodina – relatează Cornel Mata din Virșet 11.30 Buletin de știri, date meteo 11.40 Știri și curiozități din România – relatează Simona Pele din Timișoara 11.45 Revista presei „Foaia românească” 11.50 Avangarda „Ecranul nostru” 11.55 Știrile zilei pe scurt, încheiere.

16 IANUARIE, SÂMBĂTĂ (redactor: Petru Cîmpian)

14.30 Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40 Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 14.45 „Party Time” – emisiune muzicală pentru tineret 15.00 „Pe unde Europei” – emisiune euroregională realizată de studiourile de radio Timișoara și Seghedin 15.58 Încheiere

17 IANUARIE, DUMINICĂ (redactor: Petru Cîmpian)

14.30 Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40–15.20 Retrospectiva săptămînii (spicuiri din interviurile, reportajele difuzate în cursul săptămînii) 15.20 Sinteza evenimentelor săptămînii – program informativ preluat de la Radio Budapesta 15.55 Încheiere

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

În fiecare seară, între orele 19.00–19.30 se prezintă emisiunea românească, difuzată pe țară. Sumarul acesteia este compus din actualitățile zilei și reportaje, interviuri din viața comunității noastre, respectiv relatări din viața școlilor românești.

Emisiunea de seară, difuzată pe țară, pe lângă frecvențele de 66,29 MHz și 66,14 MHz, poate fi ascultată și pe unde locale, pe frecvențele locale ale studiourilor regionale.

Radio Calypso, Budapesta 873 kHz, Radio Debrețin 91,4 MHz, Radio Seghedin 93,1 MHz

În atenția cititorilor.

Programul românesc al Televiziunii Maghiare de la începutul anului 1999 va fi difuzat la o oră de prezentare mult mai favorabilă. Prima emisiune va avea loc tot în ziua de miercuri pe programul 1 al televiziunii, dar de la ora 16.25 de minute. Reluarea va fi difuzată în fiecare sîmbătă de la ora 10.05 minute pe programul 2 al Televiziunii Maghiare. Realizatorii programului românesc televizat speră că noile ore de prezentare vor fi mai potrivite pentru a urmări magazinul Ecranul nostru.

Ecranul nostru 9 ianuarie 1999 MTV1 ora 10.05

Ca de obicei prima emisiune românească încearcă să rezume cele mai importante evenimente și fenomene din anul 1998 ale vieții românești din Ungaria.

Realizator: Aurel Becan Prezentator: Tiberiu Boca

FM 92,1 STEREO**RADIO VOCEA****EVANGHELIEI ORADEA**

5.00–5.30 Actualități BBC 5.30–7.00 Bună dimineața 7.00–7.20 Știri locale 7.30–8.30 Muzică și meditații biblice 8.30–9.30 Predică 9.30–11.00 Lecturi biblice, știri, mesaje creștine și muzică 11.00–12.00 Divina armonie 12.00–13.00 Răspundem ascultătorilor 13.00–13.30 Actualități BBC 13.30–15.00 Lecturi biblice, meditații biblice, muzică 15.00–16.00 Știri, mesaje creștine, muzică 16.00–17.00 Știri, mesaje creștine, muzică 17.00–17.45 Actualități BBC 17.45–18.00 Anunțuri și reclame 18.00–18.45 Reluare: Predică 18.45–19.10 Emisiune pentru copii 19.10–19.30 Muzică 19.30–20.00 Cu brațele deschise 20.00–20.30 Actualități BBC 20.30–21.00 Cartea pe unde radio 21.00–22.00 Emisiune de viață spirituală 22.00–23.00 Predică 23.00–5.00 Nocturna R.V.E. (muzică, meditații biblice, mesaje creștine, lecturi biblice)

RADIO VOCEA EVANGHELIEI PENTRU EUROPA

SW 49 m, zilnic 18.00–18.45

MW 1395 kHz, luni, marți 21.15–21.30

MOZAIC ✕ MOZAIC**Scrisori de dragoste ale reginei Victoria a Angliei**

O echipă de filmare a descoperit o serie de scrisori de dragoste dintre regina Victoria a Angliei și servitorul său, John Brown, se afirmă în ziarul britanic The Daily Telegraph.

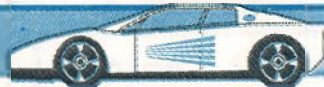
Teancul de scrisori a fost descoperit de producătorul Doublas Rae și de scriitorul Jeremy Brocks în timpul turnărilor la filmul „Mrs. Brown”, ce-și propune să evoce legătura amoroasă dintre suverană și servitorul ei.

Scrisorile, care conțin suveniruri și fotografii ale acestui cuplu, făcute pe domeniile regale de la Balmoral și Osborne House, din Insula Wight, s-au aflat închise într-un cută, într-o reședință din Scoția a unuia dintre descendenții lui John Brown.

Existența lor, ținută în secret pînă în prezent, a fost semnată de o descendentă a lui John Brown care a aflat de proiectul producătorului Doublas Rae de a realiza filmul.

Concertele lui Elton John, cele mai mari încasări în 1998

Elton John se situează pe primul loc într-un top al încasărilor din concerte, realizat în Statele Unite pentru anul 1998, cînd a cîștigat 46,2 milioane de dolari în turneele pe care le-a întreprins în acest an, el fiind considerat în general monoton pentru industria muzicii. Printre primii zece artiști care au mai realizat încasări importante în acest an se numără Dave Matthews Band, Garth Brooks, Shania Twain, George Strait, John Michael Montgomery, Tim McGraw, precum și Celine Dion și Yanni.

A început epoca EURO**Curiozități din lumea... automobilistică****Un campion la automobilism, șofer de duminică**

Pe vremea cînd Jackie Stewart era renumit campion de Formula 1, circulînd neatent prin oraș la volanul mașinii personale, s-a angajat într-o depășire. În ultima clipă și-a dat seama că nu poate efectua manevra, deoarece, din sens opus, se apropia rapid un autocamion; Stewart n-a avut de ales, a frînat și a executat replierea. Speriat oarecum de perspectiva coliziunii frontale – care fusese evitată în ultimul moment –, șoferul autocamionului a scos capul pe geam și l-a apostrofat cu dispreț: „Șofer de duminică!”

Cu „jafal” personal la filmare

Mașina Peugeot cu care îndrăgitul comisar Colombo, alias Peter Falk, circula în serialul urmărit și de noi pe micile ecrane era mașina sa personală. Vechi de peste 25 de ani, venerabilul automobil îi devenise atît de drag încît Colombo condiționa filmările de prezența acestuia.

Primul semafor din lume, la Londra

Putîni sînt cei ce știu că primul semafor din lume a fost instalat la Londra, în 1868, în vecinătatea Parlamentului. După ce a funcționat o lună, semaforul, alimentat cu o lampă cu petrol, a explodat, rînd un... polițist!

Zicale valabile la... volan

– Ce ție nu-ți place altuia nu-î face! – Cine se scoală de dimineață departe ajunge! – Înțelept e să fi prevăzător! – Manierele îl arată pe om! – Prudența este mama... siguranței! – Mai degrabă bine decît repede! – Stăpînirea de sine stă la baza tuturor virtuților! – La nimic nu servește să alergi. Trebuie să pleci la timp! – Mai bine mai tîrziu decît niciodată! – Grăbește-te încet! – Întotdeauna pune răul înainte! – E mai bine să prevezi decît să regreti.

SPORT**Scandalul Salt Lake City 2002 continuă****Anton Geesink neagă că ar fi fost cumpărat de organizatorii Jocurilor Olimpice**

Fostul campion olimpic olandez Anton Geesink, membru al Comitetului Internațional Olimpic (CIO), a dezmințit insinuările presei germane, care a sugerat că el ar fi fost cumpărat de organizatorii Jocurilor Olimpice de iarnă de la Salt Lake City din anul 2002, informează AFP. În ultimul său număr, săptămînalul german „Der Spiegel” a citat numele fostului judoka alături de alți 6 membri CIO bănuți că ar fi favorizat obținerea dreptului de organizare a Jocurilor de iarnă de la Salt Lake City. Fără a formula acuzații clare, publicația germană a afirmat că, în contextul anchetei inițiate de CIO pentru a elucida afacerea de corupție care îi afectează imaginea, Anton Geesink va fi „unul dintre primele capete care vor cădea”. Anton Geesink a recunoscut că s-a deplasat de două ori la Salt Lake City, în calitate de membru al Comisiei de evaluare a CIO, înainte de desemnare, în anul 1995, a localității americane ca organizatoare a Jocurilor din 2002. Potrivit Fundației Prietenilor lui Anton Geesink (SVAG), fostul judoka se află pe lista suspectilor din cauza unei sume de 5000 de dolari, plătiți de Comitetul de organizare de la Salt Lake City în contul unei academii sportive din Olanda, condusă de Geesink. Această sumă corespunde cheltuielilor deplasării efectuate de Anton Geesink și de membrii acestei academii în Statele Unite, pentru a purta mesajul olimpic peste Ocean. Campion olimpic la judo în 1964, la Tokyo, membru al CIO din 1987, Anton Geesink, în vîrstă de 61 de ani, este unul dintre sportivii cei mai populari în Olanda.

Amor străin

După examen, un candidat telegrafiază familiei: „Juriul entuziasmat vrea să mă vadă din nou și anul viitor!”

Soția îi spune soțului cu timiditate:
– Știi, am citit că televiziunea omorîă dialogul.
– E stupid, îi răspunde soțul.
– Și, totuși...
– Taci, acum! Începe programul!

Doi canibali, la masă.
– Ți-am văzut ieri nevasta. Tare bună trebuie să fie.
– Da, e bună. Mai ia o felie!